

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Krachtens artikel VIII van de Wet van 14 februari 1963 (*Stb.* 74) tot het verlenen van grotere vrijheid van inrichting van het onderwijs (de zgn. Experimentenwet) – zoals dat artikel is gewijzigd door artikel 101 van de Overgangswet W.V.O. (*Stb.* 1967, 386) – kan van de bevoegdheden, verleend bij of krachtens de artikelen V en VI van die wet, na 31 juli 1968 geen gebruik meer worden gemaakt. Met toepassing van deze artikelen zijn vóór de inwerkingtreding van de Wet op het voortgezet onderwijs experimenten ondernemen, onder meer met h.a.v.o., m.a.v.o., l.e.a.o. en m.e.a.o.

De oude Experimentenwet had in de eerste plaats tot doel de uitvoering van de Wet op het voortgezet onderwijs voor te bereiden. Daarnaast bood zij een verruiming van de inrichting van het onderwijs bij de afzonderlijke onderwijswetten. De nieuwe Experimentenwet zal naar de mening van de ondergetekenden een beperkter strekking moeten hebben en uitsluitend moeten dienen voor onderwijskundige experimenten die duidelijk niet passen in onze huidige onderwijsstructuur. Voor onderwijskundige experimenten binnen het voortgezet onderwijs en die afwijkingen wegens bijzondere inrichting van het onderwijs, die een verdere ontwikkeling van dat onderwijs mogelijk maken en op zichzelf nog passen binnen het globale kader van de Wet op het voortgezet onderwijs, moet naar hun mening die wet zelf voldoende mogelijkheden bieden.

Om die reden wordt tevens voorgesteld de mogelijkheden die artikel 25 van de Wet op het voortgezet onderwijs biedt en die reeds ruim zijn, nog enigermate uit te breiden.

Als een bijzondere inrichting van het voortgezet onderwijs waarvoor de Wet op het voortgezet onderwijs zelf mogelijkheid moet bieden, zien de ondergetekenden het ongedeelde v.w.o. Wel is het dan nodig, dat naast toepassing van artikel 25, ook langs de weg van artikel 29, zevende lid, de vrijheid bij de keuze van de examenpakketten wordt verruimd.

Binnen het kader van de Wet op het voortgezet onderwijs vallen bijvoorbeeld ook experimenten met een verlengde brugperiode en experimenten met combinaties van afdelingen voor lager technisch onderwijs. Ook dient de mogelijkheid te worden geopend, dat adviezen van de werkgroep onderwijzersopleiding over de inrichting van een ongedeelde opleiding aan de praktijk worden getoetst binnen het kader van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Experimenten in de geest van bijvoorbeeld het N.O.V.-rapport daarentegen vallen duidelijk buiten het kader van de bestaande onderwijswetten en vereisen toepassing van de Experimentenwet-onderwijs.

Hetzelfde geldt voor experimenten met geheel nieuwe vormen van onderwijs die – gezien de ruime definitie van artikel 2 van de Wet op het voortgezet onderwijs – wel tot het voortgezet onderwijs kunnen worden gerekend, maar niet identificeerbaar zijn met één van de in titel II van die wet geregelde vormen van onderwijs.

Experimenten zullen bij welslagen kunnen leiden tot nieuwe soorten van scholen of tot een nieuwe opzet van bestaande vormen van onderwijs. In die gevallen zullen de bestaande onderwijswetten en/of uitvoeringsbesluiten moeten worden aangepast.

(Artikel 1) Tot „onderwijswetten” is ook gerekend het Besluit buitengewoon onderwijs 1967. De ondergetekenden menen dat, terwille van het oudere gehandicapte kind, de mogelijkheid moet worden opgehouden voor experimenten met een symbiose van buitengewoon onderwijs en voortgezet onderwijs in de zin van de Wet op het voortgezet onderwijs.

(Artikel 2) Binnen de kaders van de afzonderlijke onderwijswetten vallen uiteraard die experimenten die kunnen plaatsvinden met toepassing van artikel 25 van de Wet op het voortgezet onderwijs of van daarmee overeenkomende artikelen van de andere onderwijswetten.

Evenals artikel 25 van de Wet op het voortgezet onderwijs kan artikel 2 van het ontwerp ook worden toegepast voor experimenten met avondscholen en voor experimenten die slechts betrekking hebben op een deel van de school.

In overeenstemming met artikel 25 van de Wet op het voortgezet onderwijs en de artikelen 25, vijfde lid, en 90, zesde lid, van de Lager-onderwijswet 1920 is de minister aangewezen om te beslissen of een experiment uit de openbare kas wordt bekostigd.

Door het stellen van een termijn in artikel 2, tweede lid, wordt geaccentueerd, dat de regelingen van de afzonderlijke onderwijswetten het normale kader blijven aangeven. Bovendien verplicht het stellen van een termijn tot een duidelijke, doelgerichte en afgeronde opzet van het experiment. Aan het einde daarvan dienen het bevoegd gezag en de minister er zich rekenschap van te geven, of het experiment wordt beëindigd, nog voor een aantal jaren wordt voortgezet, dan wel of de bereikte resultaten tot wijziging van de normale wettelijke kaders aanleiding dienen te geven. Op deze wijze wordt bovendien duidelijk gesteld, dat een experiment niet slechts de bijzondere inrichting van het onderwijs aan een of meer bepaalde scholen betreft, maar dat de resultaten ervan tevens moeten kunnen strekken ten dienste van het gehele onderwijsbestel.

(Artikel 4) Anders dan in artikel V, vierde lid, van de oude Experimentenwet is geen beperking gemaakt met betrekking tot de punten waarover regels of subsidievoorwaarden kunnen worden gegeven. De ervaring heeft geleerd, dat soms juist afwijkende regels nodig zijn op andere dan de daargenoemde punten, bijvoorbeeld cursusduur, schoolleiding.

(Artikel 5) Scholen die op grond van de Experimentenwet uit de openbare kas worden bekostigd en elementen bevatten van zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs, vallen zonder een nadere bepaling als hier voorgesteld niet onder de Schoolgeldwet.

Artikel 6 komt overeen met artikel VI van de oude Experimentenwet, met dien verstande dat de minister is aangewezen om te beslissen.

Het ontwerp bevat geen bijzondere regeling of wetswijziging met betrekking tot de leerplicht. De ondergetekenden achten dit niet nodig, omdat als scholen in de zin van de Leerplichtwet 1969 ook worden aangemerkt dagscholen die, wat de inrichting van het onderwijs en de bevoegdheden van de leraren betreft, overeenkomen met dagscholen voor gewoon lager onderwijs, buitengewoon onderwijs of voortgezet onderwijs. Bovendien biedt die wet de gelegenheid

andere inrichtingen van onderwijs als school in de zin van de Leerplichtwet 1969 te erkennen.

*De Staatssecretaris van Onderwijs
en Wetenschappen,*

GROSHEIDE.

De Minister van Landbouw en Visserij,

P. J. LARDINOIS.